

(اکثر نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

راه شوسه : ششصد و پنجاه هزار و
پانصد تومان . آقایان موافقین قیام
فرمایند .

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

راه آهن : دویست و چهل و هشت
هزار تومان . کسانی که موافقت قیام
فرمایند .

(اکثر قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

هفتاد و شش هزار و هشتصد و نود و
شش تومان . اشخاصی که موافقت قیام
فرمایند .

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

سیاه جنگل ها . هفتاد و پنج هزار
تومان . آقایانی که تصویب می کنند قیام
فرمایند .

(اکثر آقایان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

کارخانه های چراغ برق هشت هزار و
چهارصد تومان موافقین قیام کنند .
(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

کشتی های بمباری دریای ارومیه :
شصت هزار تومان تصویب کنندگان قیام
نمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

تلفون : نه هزار و هشتصد و شش
تومان اگر تصویب می کنید قیام فرمایند .
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

عایدات متفرقه : سی و شش هزار و
سیصد و بیست و چهار تومان آقایانی که
موافقت قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

به عوائد مطبوعه و باغ مجلس شورای ملی
رای داده شده است عایدات شرکت نفت
انگلیس و ایران در جنوب : دومیلیون چهار
صد هزار تومان آقایانی که تصویب می کنند
قیام فرمایند .

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

بانک شاهنشاهی ایران : بیست هزار
تومان . اگر تصویب می کنید قیام
فرمایند .

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

دو فقره دیگر مانده است که بلا تکلیف
است و باید رای گرفته شود .

مدرس - بنده پیشنهادی عرض
کرده ام .

رئیس - آقای مدرس تقاضا کرده اند

جلسه ختم شود .

وزیر مالیه - بنده يك عرض لازمی

دارم .

رئیس - تأمل فرمائید تا آقای مدرس
مطلب شان را بفرمایند .

مدرس - چون تقاضای جلسه خصوصی
کرده اند لهذا تقاضا می کنم جلسه ختم شود و
جلسه خصوصی منعقد شود .

رئیس - (خطاب به آقای وزیر مالیه)
اگر مطلبی دارید بفرمائید .

وزیر مالیه - البته آقایان تصدیق
میفرمایند که موجب و حقوق وزارت جنگ

خیلی ضروری و فوری است برج عقرب تمام
شده و از برج قوس هم تقریباً نصفش گذشته
وزارت مالیه هم قانوناً نمی تواند مخارجی

را که مجلس تصویب نکرده است بپردازد
بنابر این بنده يك ماده برای پرداخت حقوق
وزارت جنگ تقدیم کرده ام می کنم در همین

جلسه آقایان تصویب بفرمایند و فوریتش را
هم تقاضا می کنم .

رئیس - آقایانی که با ختم جلسه
موافقت قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد که جلسه ختم

شود .

(مجلس بیست دقیقه قبل از ظهر

خاتمه یافت)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک

منشی - هلی اقبال الممالک

منشی - معظم السلطان

جلسه ۹۸

صورت مشروح مجلس

عصر سه شنبه دهم قوس

۱۳۰۳ مطابق پنجم جمادی

الاولی ۱۳۴۳

مجلس بیست دقیقه قبل از غروب ریاست

آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل

گردید .

نایب رئیس - چون يك عده از آقایان
نمایندگان تقاضا کرده بودند جلسه علنی

فوق العاده تشکیل شود و صورت مجلس
صبح هنوز حاضر نشده با صورت مجلس این

جلسه در جلسه بعد قرائت میشود لایحه دولت
مطرح است . قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

مجلس محترم شورای ملی - چون پرداخت
مخارج وزارت جنگ و حقوق قشون ضرورت

فوری دارد و بودجه کل مملکتی هنوز از
مجلس شورای ملی نگذشته و هفت ماه از این

سال بترتیب يك دوازدهم با اجازه مجلس
شورای ملی پرداخت شده و انتظار تصویب

بودجه کل در مجلس شورای ملی دولت مقتضی
نمیداند .

برای ماه هشتم و مابعد متوسل بترتیب
يك دوازدهم شود لهذا از مجلس شورای

ملی تمنا میشود برای احتراز از اختلال
امور قشونی ماده واحده ذیل را تصویب
فرمایند که برای پرداخت بودجه وزارت
جنگ بترتیب قانونی انجام پذیرد .

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است
بودجه وزارت جنگ را از قرار سالی نه میلیون
و دو بیست هزار تومان با فاسطه مساویه دوازده
گانه تا آخر همدساله بپردازد .

نایب رئیس - آقای وزیر مالیه
تقاضای فوریت فرموده اند ؟

وزیر مالیه - بلی

حاج عز الملک - ماده واحده دوم مرتبه
قرائت شود .

(بشرح فوق قرائت شد)

نایب رئیس - چون تقاضای فوریت
شده بدو در فوریت این لایحه رای گرفته
میشود مخالفتی نیست ؟

(اظهاری نشد)

نایب رئیس - آقایانی که با فوریت این
لایحه موافقت قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد . مذاکرات
در کلیات است آقای عماد السلطنه

(اجازه)

عماد السلطنه - در ماده که اینجا
قرائت شد بنده یاد داشت کردم اینطور

بوشته شده بود وزارت مالیه مجاز است
بودجه وزارت جنگ را از قرار سالی نه میلیون
و دو بیست هزار تومان با فاسطه مساویه

دوازده گانه تا آخر همدساله بپردازد این
از قرار سالی نه میلیون و فلان مفهومی این
است که برای همدساله و سنوات بعد است

و اگر باین ترتیب این لایحه تصویب شود
خوب نیست .

یکی دیگر اینکه چون در ماده واحده
باید تصریح شده باشد که مربوط بچه سنه
است و تصریح نشده باین جهت بنده پیشنهاد

میکنم که اینطور نوشته شود : وزارت مالیه
مجاز است بودجه همدساله سیچقان قبل
وزارت جنگ را در حدود نه میلیون و دو بیست

هزار تومان با فاسطه مساویه دوازده گانه تا
آخر سال بپردازد .

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده موافقم .

نایب رئیس - آقای معتمد السلطنه
(اجازه)

معتمد السلطنه - موافقم

نایب رئیس - آقای تهرانی
(اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی -
موافقم .

نایب رئیس - آقای شریعت زاده
(اجازه)

شریعت زاده - موافقم

نایب رئیس - آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده هم نظرم موافق نظر
آقای عماد السلطنه است .

نایب رئیس - آقای شیخ العرائف
زاده .

(اجازه)

شیخ العرائف زاده - موافقم .

نایب رئیس - آقای تدین
(اجازه)

تدین - موافقم .

نایب رئیس - آقای افشار
(اجازه)

افشار - موافقم .

نایب رئیس - آقای آقا میرزا
یدالله خان

(اجازه)

آقا میرزا یدالله خان - بنده هم
موافقم .

نایب رئیس - آقای اخگر
(اجازه)

اخگر - موافقم .

نایب رئیس - آقای زعیم
(اجازه)

زعیم - بنده مخالفم .

نایب رئیس - بفرمائید .

زعیم - بنده مخالفم از این نقطه نظر
است که بودجه مملکتی تماماً در تحت شور

است و عنقریب میرسد بوزارت جنگ چون
عایدات که تصویب شده است فقط قسمت
مخارج مانده که وزارت جنگ هم در اول آن

است و همین میزان هم در بودجه پیش بینی
شده است حالا بطور کلی تا آخر سال را
بنده مخالفم .

اینست که عرض میکنم اگر برای یکماه
بخواهند بودجه وزارت جنگ را تصویب

کنند بنده هم موافقم و گمان نمیکنم سایر
رفقا هم مخالفتی داشته باشند یکماه برج
قوس تصویب شود .

يك نفر از نمایندگان - برج
عقرب .

زعیم - بلی برای برج عقرب

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم این
اشکال هیچ وارد نیست زیرا بودجه وزارت

جنگ نه میلیون و دو بیست هزار تومان پیشنهاد
شده و یقیناً این مبلغ در مجلس شورای ملی

تصویب خواهد شد .

زیرا با کمتر از این نمیشود فعلاً ملام که
مابیش از آن تقاضا نکرده ایم البته آقایان

نمایندگان هم تقاضا نمیکنند زیاد تر نشود
پس فلسفه ندارد برای یکماه باشد در هر

صورت يك رأیی مجلس برای این بودجه
باید بدهد چه حالا این رأی داده شود چه در

سه روز دیگر فرق نمیکند .

راست است که تا پنجشنبه یا یکشنبه
شاید برسیم باینکه قلم وزارت جنگ را

رای بدهد ولی تا رای کلی در بودجه

داده نشود وزارت مالیه نمیتواند مطابق آن بودجه عمل کند و این رأی کلی ممکن است تا ده روز بیست روز یکماه دیگر طول بکشد و آن چیزیکه از او احتراز داریم واقع شود پس خوبست امروز مجلس تکلیف وزارت جنگ تا آخر سال معین کند که دغدغه حاصل نشود با وجود این ترتیباتی که میدانید که قشون امروز مشغول چه پیشرفتهای و چه فداکاری هائی میباشد الان قشون رسیده است بمراکز مهمه خوزستان بهبهان . خرم آباد البته باید از آنها قدردانی کرد و این اشکالات مورد ندارد . اما درخصوص اشکال آقای عماد السلطنه دولت مقصودش همانچیزی است که ایشان میفرمایند حالا اگر آن عباراتی که مانوشته ایم (چون بعجله بوده است) کافی نیست همان عبارت ایشان را قبول داریم **جمععی از نمایندگان** - مذاکرات کافی است

حائز زاده - کافی نیست **نایب رئیس** - آقای حائز زاده راجع بعدم کفایت مذاکرات اظهاری دارند؟

حائز زاده - بلی **نایب رئیس** - بفرمائید **حائز زاده** - اصلاً مذاکره مفصل در مجلس و معایب را اظهار کردن مجلس کجا است؟ یکی از مسائل مهمی که مجلس شورای ملی عهد دارد است مسئله بودجه است . نصف عایدات مملکت . بودجه وزارت جنگ است .

اگر در اطراف این بودجه دو کلمه حرف زده نشود پس مایبستی در قانون اوزان و مقادیر و علائم صنعتی شش ماه صحبت بکنیم؟ باید معایب را اظهار کرد . این بودجه زیاد است و متناسب با وضعیت این مملکت نیست . صفوف ممتاز در دست کردن صحیح نیست (همه نمایندگان - صدای زنگ نایب رئیس) **حائز زاده** - خوبست آقایان اجازه بدهند که در اینباب بحث شود تا معایب گفته شود و درآیه معایب نداشته باشد .

نایب رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - معلوم میشود کافی است . سه فقره پیشنهاد رسیده است یکی از طرف آقای عماد السلطنه و یکی از طرف آقای تدین و یکی از طرف آقای حاج عزالمالک ولی گمان میکنم هر سه مفادش یکی است . اجازه بفرمائید قرائت شود هر کدام را تصویب فرمودید عمل میشود .

(سه فقره پیشنهاد مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده واحده این طور نوشته شود : (وزارت مالیه مجاز است بودجه هذالسنه ۱۳۰۳ سیچقان بیل وزارت جنگ را در حدود نه میلیون و دوست هزار تومان اقساط متساویه دوازده گانه تا آخر سال بپردازد) (عماد السلطنه)

مقام محترم مجلس شورای ملی - پیشنهاد می کنم که ماده واحده بطریق ذیل تصویب شود ،

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه هذالسنه سیچقان بیل ۱۳۰۳ وزارت جنگ را در حدود مبلغ نه میلیون و دوست هزار تومان با قسط ماهیانه بپردازد (سید محمد تدین)

بنده پیشنهاد میکنم در هذالسنه سیچقان بیل ۱۳۰۳ نوشته شود . (عزالمالک)

نایب رئیس - پیشنهاد آقایان عماد السلطنه و تدین یکی است .

تدین - بلی بنده هم موافقم با آقای عماد السلطنه

حاج عزالمالک پیشنهاد بنده هم در واقع همان است و مال آقای عماد السلطنه را قبول میکنم

نایب رئیس - آقای وزیر مالیه هم که قبول می کنند؟

وزیر مالیه و بلی .

نایب رئیس - یک پیشنهاد میدهم از آقای حائز زاده رسیده است قرائت می شود .

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم بودجه وزارت را دوازده کرور معلوم نمایند

نایب رئیس - آقای حائز زاده بفرمائید .

حائز زاده - من خیلی متأسم که یک مسائل مهمی کی در مجلس میآید در مجلس یک احساساتی مباد و مخالفی را خفه کند در صورتیکه مجلس برای مشاوره است و یک عقیده هم اگر بنظر تمام بد آمد باید فرصت و مهلت بدهند گفته شود . اول یکدسته از این عقیده ناراضی باشند ولی ممکن است وکلائی که بعد می آیند راضی باشند .

بودجه وزارت جنگ مالک دنیا را باید دید . ما که یک مملکت تازه نداریم مالک دنیا هم بودجه دارند مجلس دارند .

جمهوری هست . مشروطه هست . مستبد هست همه چیز هست نصف عایدات مملکت زادر هیچیک از قطعات دنیا تخصیص بوزارت جنگ داده اند که ما بدیم ؟ گمان میکنم که داده باشند . ما که اطلاع صحیحی نتوانستیم از وزارت جنگ پیدا کنیم ولی یک صورت ژلاتینی یک وقتی منتشر شد و یک نفر هم بعد کشته شد که نفهمیدیم منتشر کننده ژلاتین او بود که کشته شد یا خبر .

نایب رئیس - از حدود توضیح خارج شدید .

(همه بپایانیدگان)

آقا سید یعقوب - این توضیح است صدای زنگ نایب رئیس - دعوت بسکوت

حائز زاده - بلی این توضیح است . در آن صورت مخارجی را که برای وزارت جنگ معلوم کرده بود ماهی یک کرور بیشتر نبود . و قیمت بندی کرده بود قشون شرق و غرب . شمال . جنوب تبی مستقل مرکز تمام اینهارا در این صورت بودجه بود که منتشر شد .

بنده صدق و کذب را نمیدانم چون در وزارت جنگ اسراری است که مانیتوانیم بآنها دسترسی پیدا کنیم . ده میلیون تقریباً در موقع سرباز گیری گرفته میشود و بعنوان قشون گیری نفری صد تومان صد و پنجاه تومان بعنوان مختلفه استرضائی وجه و چه گرفته میشود حتی دهی رادر کرمان آقای آقا میرزا شهاب دین فرمودند که حساب کرده اند برای یک نفر هفتصد و بیست تومان بابت سرباز گرفته اند و تمام بنیچه را هم مطالبه می کنند در صوتی که بنیچه بندی که شده صد هزار سرباز برای مملکت پیش بینی شده .

ولی بقدری که محل حاجت وزارت جنگ است باید دعوت کنند اگر سی هزار محل حاجت وزارت جنگ است باید ثلث بنیچه را دعوت کنند .

اگر پنجاه هزار محل حاجت است باید نصف بنیچه را دعوت کنند و از بنیچه مسلماً بیش از بیست هزار حاضر صف نخواهد بود .

زیرا قشون داوطلب خیلی داریم و با این حال تمام بنیچه را مطالبه میکنند منتهی تمام مدت خدمت نگاه نمیدارند سرباز ها را بس از سه ماه مرخص می کنند و از ده دیگر سرباز میگیرند و ده میلیون تومان حداقل تعمیلی است که بواسطه سرباز گیری باین مملکت میشود باضافه این بودجه فعلی نه میلیون و کسریست و یک میلی هم مخارج متفرقه وزارت جنگ است از قبیل مخارج شاگردانیکه برای تحصیل بخارج فرستاده اند .

تقریباً ده میلیون تومان پولی است که وزارت جنگ از خزانه میگیرد .

این بودجه برای این مملکت با این حالت هیچ تناسب ندارد و موقعی هم که این قشون محل حاجت ما می شود بدبختانه آن استفاده را که ما میخواهیم بکنیم نمی توانیم یا اینکه همچو امری نمیدهند کتما استفاده کنیم و بنده مخالف و پیشنهادی هم داده ام .

وزیر قواعد عامه - بنده یا تصدیق باینکه ممکن است در مجلس شورای ملی هر دولتی مثل تمام حکومت های

شوروی دنیا یک اقلیتی معینی یک مخالفی داشته باشد

ولی حقیقه تصور نمی کردم که امروز در موقعیکه قشون ایران برای حفظ مصالح و منافع ایران دارد خدمتگذاری و جان فشانی میکند .

در این مجلس یک صدائی هم بلند بشود که این بودجه برای این قشون زیاد است و هیچ تصور نمیکردم در عوض بودن مدارک موجوده در کمیسیون بودجه یعنی صورت مشروح بودجه وزارت جنگ که در کمیسیون بودجه موجود است کسی متوسل بآن صورت نشود و یک صورت ژلاتینی که یک وقت یک نفر مغرض یا دشمن ایران منتشر کرده است آن را مدرک اظهارات خودش در پشت این تریبون قرار دهد .

اگر آقای حائز زاده مایل بودند که از جزئیات بودجه وزارت جنگ مطلع شوند ممکن است قبول زحمت کرده به کمیسیون بودجه تشریف ببرند و قلم بقلم از خرج نه میلیون و دوست هزار تومان مطلع بشوند و هیچ محتاج نبود که اشاره بفرمایند بیک ورقه ژلاتینی که یک وقتی منتشر شده .

آقا فرمودند که در هیچ جای دنیا معمول نیست که نصف بودجه خود را برای احتیاجات قشونی تخصیص دهند .

اگر آقای حائز زاده در مبالغ هنگفت بودجه قشونی بری و بهری سایر ممالک دنیا دقت میفرمودند یقین دارم این اظهارات میفرمودند و اینهم منطقی است و هفتش هم معلوم است .

زیرا تمام نقش و نگارها در دنیا روی یک اصلی بایدار میشود و باقی تقریباً فرع است و آن اصل عبارت از این است که در مملکت دولت مرکزی اینقدر باید قادر و توانا باشد که بتواند تمام اطراف و اکناف مملکت را مطیع نماید .

دولتی که میخواهد راه ترقی را به پیمایند و مانند ممالک متمدنه میخواهد ترقی کند .

اقل اینقدر باید قادر و توانا باشد که باصول ملوک الطوائفی خاتمه دهد و باغبان و سرکشان را با شمشر و سرنیزه و معدوم کند .

بنابر این قوه و قشون لازم است . من خیال می کنم از طرف تمام ملت ایران این اظهارات را میکنم .

ملت ایران حاضر است تمام هواند خود را صرف قوی تأمینیه خود بکند و موقتاً از سایر مخارج صرف نظر کند .

پس اگر نه میلیون و دوست هزار تومان برای وزارت جنگ خرج شود چیز زیادی نیست .

برعکس من امیدوارم یک وقتی همین

بودجه وزارت جنگ را نود و دو میلیون تصویب کند علی الخصوص آن بیانی هم که آقا فرمودند نصف عایدات مملکت خرج قشون میشود درست نیست .

مملکت شما بیست و چهار میلیون عایدی دارد و این مبلغ هم حداقل عایدات ما است پس نصف بیست و چهار میلیون و دوازده میلیون می شود در صورتیکه امروزه شما نه میلیون بودجه وزارت جنگ را تصویب می کنید بنابراین لازم است عرض کنم که دولت ایران این اظهار را که فرمودند قشون امروزه متناسب با مملکت نیست . تکذیب میکند .

قشون امروزه برعکس کاملاً با احتیاجات فعلی مملکتی تناسب دارد و دولت را هم بتقدیم این بودجه الزام کرده و امیدوارم مجلس شورای ملی با یک اکثریت قریب با اتفاقی این بودجه وزارت جنگ را تصویب کند .

نایب رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای حائریزاده .

آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند .

(چند نفر برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد .

پیشنهادی از طرف آقای مشار اعظم رسیده قرائت میشود .

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده واحده اینطور نوشته شود :

وزارت ماله مجاز است بودجه هذاه السنه سیچقان ثبل ۱۳۰۳ وزارت جنگ را که در بودجه کل مملکتی نه میلیون و دوست هزار تومان پیش بینی شده است با قساطر دوازده گانه تا آخر هذاه السنه بپردازد .

نایب رئیس - این پیشنهاد هم تقریباً با آن پیشنهاد هایکی است (خطاب با آقای مشار اعظم) . توضیحی دارید بفرمائید .

مشار اعظم - مقصود من این بود که در آنجا اشاره شود بمبلغی که در بودجه کل مملکت پیش بینی شده .

نایب رئیس - دو فقره پیشنهاد از طرف آقایان مدرس و زحیم رسیده قرائت میشود .

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که در حدود هفت میلیون بودجه وزارت جنگ تصویب شود .

مدرس وزارت ماله مجاز است که بودجه یک ماهه برج عقرب وزارت جنگ را مطابق تصویب کمیسیون بطور هلی الحساب تأدیه نماید . سید حسن زحیم .

نایب رئیس - آقای مدرس .

(اجازه)

مدرس - بنده خیلی دوست داشتم که

با آقایان رفقا موافقت کرده باشم و این بودجه وزارت جنگ با کمال آرامی و خوشنودی بگذرد .

لیکن بدبختانه نمی خواهم یک چیز هائی را بگویم .

ولی بواسطه اینکه سابقه نشود شخص مجبور است که یک صحبتهائی را بکند البته همه آرزو دارم که روزی برسد که بودجه وزارت جنگ صد میلیون تصویب شود .

اما ما هم یک چیزی باشد داشتم باشیم که صد میلیون را خرج وزارت جنگ نکنیم . و حالا هم ده میلیون یا کمتر است خیلی خوب است خرج وزارت جنگ کرده و هر چه بتوانیم استفاده کنیم این یک صورت تفصیلی آورده اند که در آن صورت تفصیلی مخارج هر هزار نفر را از پیاده نظام و سایر لوازمش دوست و پنجاه هزار تومان تخمین زده اند

صورتش هست بنده عرض میکنم همچو قشونی در تمام دنیا نیست که برای هر یک نفر سرباز هفت قران و نیم بودجه پیش بینی کنند .

برای هر هزار نفری دوست و پنجاه هزار تومان در این بودجه وزارت جنگ منظور داشته اند .

دو تومان یا دو ریال تفاوت صاحب منصب و تفاوت سواره از پیاده است باقی میماند پنجقران که هر یک نفر سربازیکه در خیابان راه میرود پنج قران از ملت میگیرد .

شیروانی - خیلی خوب است امداد وقتی که پنج قران را خرج کنند .

مدرس - خیلی خوب است امداد وقتی که پنج قران را خرج کنند .

در این مملکت یک نفر سرباز در اغلب نقاط یکقران خرج دارد .

ما مخالف با وزارت جنگ نیستیم و مخالف با ده میلیون هم نیستیم اما میگوئیم این پولی که گرفته میشود باید خرج نظام بشود نه خرج مارشال

فرانسه یک مارشال دارد ماهی از مارشال داریم .

مارشال بدرد ما نمی خورد ما سرباز می خواهیم پولی که گرفته میشود باید بخرج سرباز بشود .

میخواهد بیست میلیون باشد چهل میلیون باشد هر چه باشد . مارشال بدرد ما نمی خورد

مارشال در مملکت جنگ نمیکند قشون ما هزار مارشال دارد و من مخالف با قشونی که هزار مارشال داشته باشد و الا من تابع آقایانم و امروز هم حسب الامر آقایان رأی میدهم بتمامش که تا آخر سال بدهند این پولی که گرفته میشود خرج قشون نمیشود و قشون ما هم هیجده هزار نفر است اگر صد هزار قسم بخورند که هیجده هزار

نفر یک نفر زیاد تر است مخالفم .

بسم الله صورت لیست قشونی هر شهری که هست بدهید پول بگیرند .

هر هزار سرباز را هم دوست و پنجاه هزار تومان بگیرند .

الان که وقت جنگ است معین است که قشون شما چقدر است اینطور نیست که ما هم بی اطلاع باشیم .

الان قشون ما هیجده هزار نفر است هر کدام مدعی هستید بفرمائید . نمیخواهید لیست قشونی هر شهری را بدهید و برای لیست هر هزار نفر ماله دوست و پنجاه هزار تومان بدهد .

این حسابها نیست .

آقایان وزرا خوب نیست این فرمایشات را بفرمایند و ما را مخالف قشون معرفی کنند .

مملکتی که قشون ندارد مملکت نیست ما از خدا میخواهیم صد هزار قشون داشته باشیم و بیست میلیون هم خرج قشون کنیم ولیکن این ده میلیونی که گرفته میشود مخارج قشون ما ماهی یک کرور است و الان هر چه زیادتر گرفته میشود خرج مارشالها میشود و ما مخالف با مارشال

وزیر فواید عامه - اولاً هیچیک از وزراء نخواستند کسی را مخالف قشون معرفی کنند و آقایان نمایندگان آزاد هستند خودشان را موافق یا مخالف معرفی بفرمایند .

بنا بر این ما نخواستیم کسی را مخالف قشون قرار دهیم .

آقا فرمودند که قشون ایران هیجده هزار نفر است ولی بنده ناچارم که در پشت این تریبون تکذیب کنیم . . .

مدرس - خیر تکذیب نکنند .

وزیر فواید عامه - دولت ایران امروز دارای چهل و دو هزار قشونست و خیال میکنم مقتضی نباشد قوای مملکت را اینقدر ضعیف قلمداد بکنید .

امروز دولت ایران دارای چهل و دو هزار قشونست .

اگرچه در هیچ یک از ممالک دنیا معمول نیست که اسرار قشونی و تشکیلات آنرا بمعرض اطلاع عامه بگذارند و ترتیبات قشون را یکی از مواردی است که باید مستور نمایند .

ولی مع هذا در مقابل این اظهار باید بگوئیم که خیر چهل و دو هزار قشون داریم . آقا اعتراضی که فرمودند باین بودجه این بود که فرمودند یک نفر سرباز دوست و پنجاه تومان خرج دارد یعنی ماهی بیست تومان آقا خیال کردند ماهی بیست تومان که در بودجه می نویسند خرج آب و نان او است

اگر تجهیزات قشونی را که برای هر یک نفر سرباز منظور می کنند ملاحظه بفرمائید خواهید دید در ممالک دیگر کرور هم رفته هر سرباز صد تومان خرج دارد و

امروز در مملکت ایران صرفه جوئی میشود و برای همین است که در حد متوسط برای هر سربازی دوست و پنجاه تومان در سال نوشته شده است .

البته اگر نظر بآن سرباز یک قرانی باشد نتیجه اش هم هیزم شکنی در کوچه و بازار خواهد بود و دیگر این سربازی که امروز اسباب افتخار مملکت است با دو قران و یکقران نمی تواند زندگی کند و سرباز باشد .

دیگر این که فرمودند وجود مارشال زیاد است همه باید اعتراف کنند که .

البته برای بدست آوردن آن نتیجه مطلوبه از وجود قشون یکی از مسائل مهمه اش مسئله فرماندهی و کماندمان و صاحبمنصبان است و همین طور مراعات و حفظ مراتب آنها است تشکیلات قشونی

ما معین است و ما میتوانیم امروز بگوئیم که قشون ما یک نفر صاحب منصب زیادی ندارد و صاحب منصب افتخاری هم از این که این وزارت جنگ تشکیل شد از این رفت ولی سابق بود .

سردار هر چه بخواهید . سرتیپ هر چه بخواهید اما در عوض تأمین نبود ولی امروز این طور .

امروز سرباز هست قشون هست و به تناسب همان قشونی که موجود است صاحب منصب و مارشال هم هست .

قشون اگر زیاد باشد و مارشال هم زیاد داشته باشد عیبی ندارد

نایب رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای مدرس .

مدرس - مقصودم زمینه بود استرداد می کنم .

نایب رئیس - پیش نهاد آقای زحیم قرائت میشود .

(مجدداً به شرح فوق قرائت شد)

نایب رئیس - آقای زحیمزاده (اجازه)

زحیم - بنده در ابتداء در تحت لوای مخالفت عین همین پیشنهاد خود را شفافاً عرض کردم ولی مفصل بیان نکردم و تصور می کردم آقایان متذکر چند نکته باشند و فقط بد کر این که عنقریب بودجه وزارت جنگ تحت مذاکره خواهد آمد فناخت کردم و متأسفانه حالا هم مسئله راجع است بتوضیح در یک پیش نهادی که نمی توانم مفصل اظهاراتی بکنم .

این است که بطور اختصار عرض می کنم که نظر تنقید در مجلس نباید خفه شود .

باید تنقیداتی که از طرف نمایندگان اقلیت میشود بیش از این قدر و منزلت گذارده شود تا آن قسمتهای را که صحیح میگویند پسند گرفته و اصلاح شود و آن

نستهای را که در اشتباه هستند فانس شوند .

بودجه یکی از مجلهائی است که برای تنقیدات در اطراف تشکیلات مملکت موقع بسیار مؤثری است و بودجه خواهد آمد .

نظریهای مختلفی که یک قسمتش را آقای حائریزاده و یک قسمتش را آقای مدرس بیان فرمودند و شاید در دیگرانهم این نظریه باشد .

بنده فعلاً آن را تعقیب نمی کنم برای این که بنا بر تقاضای رفقای اکثریت یک مجلسی بجمله شده است و ما آمده ایم که بگوئیم بودجه وزارت جنگ در حدود نه میلیون و دوست هزار تومان تصویب شود .

ولی بنده نمی فهمم چه موجب شده است و در واقع چه کاسه زیر این نیم کاسه هست که با جمله در این موقعی که آقایان وزراء برای دادن توضیحات در جلسه خصوصی تشریف آورده اند آنوقت یک لایحه بیاورند و بگویند در این حدود بودجه وزارت جنگ را برای تا آخر سال تصویب کنید این چه مناسبت دارد ؟

این است که بنده پیش نهاد کرده ام برای یکماه منظور شود .

باز هم عرض میکنم که موقع مذاکره بودجه بهترین موقعی است برای اصلاحات تشکیلات مملکتی

حالا میل دارید ابد آن تنقیدات را گوش ندهید و اصفا بفرمائید مختارید و الاعجابالتا برای یک ماه تصویب شود تا راپرت کمیسیون بمجلس آمده و در ضمن سایر اقلام بودجه این قلم هم تصویب شود .

اینجا یک نکته را هم با آقای سردار معظم خواستم عرض کنم که ایشان باید بدانند و کیل نیستند وزیر هستند و در موقعی که دفاع میفرمایند ملتفت باشند درست دفاع بفرمایند .

نایب رئیس - آقای مشار اعظم (اجازه)

مشار اعظم - بنده هم بایش نهاد آقای عماد السلطنه موافقم

نایب رئیس - پیش نهاد آقای عماد السلطنه که دولت هم قبول فرمودند ماده واحده خواهد بود .

رأی میگیریم باورقه ، آقایانی که موافقت ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه این طور حاصل شد)

ورقه سفید (۷۷)

ورقه کبود (۲۴)

نایب رئیس - عده حضار (۹۱)

با اکثریت ۷۷ رأی تصویب شد .

اسامی موافقین :

آقایان - عماد السلطنه - سردار منتصر صولت السلطنه - رئیس التجار - وکیل الملک محمد ولی میرزا - حاج میرزا اسدالله خان سهام السلطان - مقوم الملک - مدیر الملک صدرائی - تدین - شریعت زاده - آقامیرزا سلیم خان ایردی - روحی - سید ابراهیم غلامحسین میرزا - مصدق السلطنه - آقای شیخ محمد علی طهرانی - حاج سید الهادی ضیاء الاطباء - ضیاء الواعظین - سردار نصرت - آقا میرزا سید احمد بهبهانی - شیخ الاسلام - ملک التجار - صدق السلطنه - ارباب کبکسرو - مشیرالدوله - آقا شیخ هادی شیخ رئیس - یمن الملک - آقامیرزا یدالله خان - احتشام الحکماء - دیوانیکی مشیر معظم - صدر العلماء مفتی - کی استوان معتمد السلطنه - رهنما - ناصر الاسلام - حاج عز الممالک - اعتبارالدوله - اشکر - سردار فاخر - محمد هاشم میرزا شیخ رئیس آقا شیخ محمد علی الموتی - آقا شیخ جلال الدین - آقا سید کاظم - آقا میرزا رضا افشار - علائی - سلیمان میرزا - سیف الله خان اسکندری - سردار مقخم - شیروانی نجات - ضیاء الملک - سالار لشکر - آقا سید یعقوب - معاضد السلطنه - حاج میرزا عبدالوهاب - میرزا آقا خان - امیر احتشام امیر اشرف - مصدق الملک - وحیدالدوله یاسائی - عطایی - مشار اعظم - آقامیرزا شهاب الدین - شیخ العراقرین زاده - آقامیرزا سید حسن کاشانی - هایم - اقبال الممالک معظم السلطان - سهراب خان - هرمزی

اسامی مخالفین :

حاج آقا اسمعیل - ملک الشعراء - حائری زاده - زحیم .

نایب رئیس - چون جلسه خصوصی با حضور آقایان وزراء باید تشکیل شود اگر اجازه بفرمائید جلسه را ختم میکنم

جلسه بعد روز پنجشنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر .

دستور بودجه مملکتی .

(مجلس نیم ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک منشی - علی اقبال الملک منشی - معظم الملک جلسه نمودم

صورت مشرح مجلس یوم پنجشنبه دوازدهم قوس ۱۳۰۳ مطابق هفتم جمادی الاولی ۱۳۴۳

مجلس یکساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید .

(صورت مجلس سه شنبه دهم قوس را آقای اقبال الممالک قرائت نمودند)